

Luchtbespiegelingen

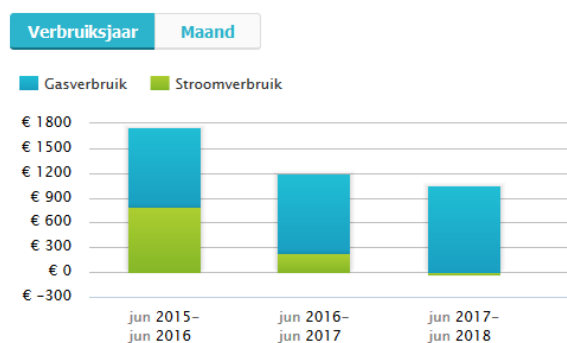
Ype Wijnia en John de Croon

22 juni 2018

Spiegels zijn akelige dingen, vooral 's ochtend vroeg kan het flink schrikken zijn¹. Ze geven onverbidde terug wat je erin stopt, niet meer en niet minder. Maar ze veranderen wel wat, ze keren voor en achter namelijk om². Voor ons lijkt het dan alsof links en rechts omgekeerd zijn, maar dat komt omdat wij ons in het spiegelbeeld verplaatsen, daarbij om onze eigen as roteren en vervolgens denken dat onze rechterarm de linkerarm is geworden. Het betekent ook dat een spiegelbeeld (bijzondere constructies nagelaten) niet hetzelfde is als een foto³. Desondanks zijn spiegels ook wel handig: hoe moet je anders een stukje vegetarisch draadjesvlees tussen je tanden vandaan peuteren, een lijntje snuiven, om een hoekje kijken of onderhandelingen voeren in een eenmanszaak? Wat ook wel aardig is: een spiegel doet het ook als er geen stroom is, en zelfs als je erop gaat staan, hem in het water gooit, in stukken breekt en weer aan elkaar plakt, in een hete oven, in de vrieskou en noem maar op⁴.

In asset management zijn spiegels ook belangrijk, al is het dan in de meer metaforische zin⁵. Hebben we wel gedaan wat we van plan waren te gaan doen? Heeft dat wel het gewenste effect gehad? Zijn er geen ongewenste bijeffecten? Worden we ondertussen niet ingehaald? En kunnen onze stakeholders ons nog wel volgen? Ook voor onszelf is het tijd deze vragen te beantwoorden, we hebben immers een hoop tekst geproduceerd over duurzaam asset management. Maar we zouden de eerste profeten niet zijn die het voor zichzelf wat minder nauw nemen. Bij deze bespiegeling gaan we gebruik maken van de checklist van twee weken geleden, waarbij we onderscheid maken tussen technologische maatregelen en gedragsveranderingen.

We hebben diverse technische opties de revue laten passeren, en een aantal daarvan hebben we ook daadwerkelijk toegepast. Om te beginnen hebben we zonnepanelen op het dak geplaatst⁶. Was wel wat werk, duurde langer dan gepland, maar het had resultaat. Zie de onderstaande grafiek voor de energierekening over de jaren heen. De panelen zijn in september 2016 live gegaan, en inmiddels zijn

de stroomkosten teruggevallen naar ongeveer nul, net als de bijbehorende CO₂-uitstoot. Negatieve bijeffecten? Nog niet ervaren, alhoewel... Tegelijkertijd is een omschakeling gemaakt van gloeilampen naar LED verlichting, omdat die veel minder energie verliezen in de vorm van warmte. Maar in de winter heb je die warmte toch nodig, dus verstoken we nu iets meer gas met bijbehorende CO₂-productie. Met zonnepanelen zijn gloeilampen dus zo gek nog niet. De andere technische oplossingen waren meer isolatie, een

warmtepompboiler, zonneboiler en slimmere regeling van de apparaten. Al deze maatregelen waren overigens van het type fire-and-forget: als het werkt, heb je er geen last of voordeel van, je hoeft je gedrag er niet op aan te passen.

Naast de technische oplossingen hebben we het ook gehad over gedragsveranderingen, waarbij we onze grootste milieulast onder de loep genomen hebben. Met berekeningen hebben we laten zien dat

¹ Nu zijn wij gezegend met een visuele handicap dus zolang we de bril niet op zetten hebben we niet zo'n last van die vage figuur aan de andere kant van de badkamermuur.

² Deze vraag komt vaak terug in wetenschapsquizen en dergelijke.

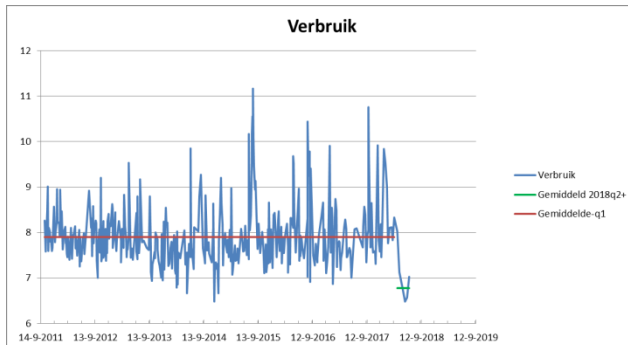
³ Omdat niemand volstrekt symmetrisch is, zie je jezelf in een spiegel dus niet zoals een ander je ziet. Als je gezicht uit 2 gespiegelde helften zou bestaan is er een heel ander beeld, waarbij er een verschil is tussen links en rechts. Zie bijvoorbeeld https://en.wikipedia.org/wiki/Facial_symmetry

⁴ In de Tell Sell traditie: Geweldig Mike, dan hebben we binnenkort dus helemaal geen camera's meer nodig. <https://pjbrink.home.xs4all.nl/apekool/050/017.html>

⁵ Al is het hier filosofisch gezien natuurlijk wel de vraag of je naar het spiegelbeeld kijkt, of dat je omkijkt en een foto maakt. Vanuit onze preoccupatie met heilige koeien prefereren wij het spiegelbeeld, dan kan je tegelijkertijd vooruit blijven kijken.

⁶ Dit klinkt eerlijk gezegd alweer een beetje ouderwets: zonnepanelen zijn blijkbaar een vanzelfsprekendheid geworden.

de optimale rijnsnelheid veel lager is dan wat we tot nu toe gewoon waren. Het enige wat we hoefden te doen was die vermaledijde rechtervoet onder controle krijgen, en aanvullend verder vooruit kijken zoals het nieuwe rijden enige tijd geleden nog voorschreef. Hoe is ons dat als niet zo heel erg heimelijke petrolheads vergaan?

Allereerst moeten we constateren dat de theorie klopte. Hiernaast zie je het verbruik van één van onze auto's, waarbij we ergens in april besloten zuiniger te gaan rijden. Zoals duidelijk te zien is ligt het verbruik vanaf dat moment inderdaad een stuk lager dan de periode daarvoor. Niet perse lager dan ooit eerder gepresteerd was, maar wel structureel. De echte uitschieters naar boven betroffen overigens momenten dat een zware aanhanger getrokken werd (boerenslimheid!), de kleinere zijn variaties ten gevolge van

verkeersdrukke, weer (storm, regen, sneeuw), aard van reis (stadsverkeer of snelwegkilometers) en noem maar op. Een vergelijkbare variatie is in de afgelopen periode wel ontmoet. Het lijkt dus te kunnen. De opvallende lezer ziet trouwens meer bijzonders aan de grafiek, namelijk dat ie al vanaf najaar 2011 loopt. We volgen dus ook ons eigen advies om lang met spullen te doen, en we monitoren onze spullen ook. We zijn tenslotte niet voor niets asset managers. Daarnaast hadden wij nog wel wat observaties, zoals dat het voor de reistijd uiteindelijk niet heel veel uitmaakt (enige minuten per uur), dat zuinig rijden makkelijker is als het druk is (slipstreamen), dat het weer enorm veel invloed heeft (tegenwind plus 2 liter/100km, airco plus 1), en dat hoe moderner de auto hoe moeilijker de fabrieksopgave te halen. Voor oudere auto's is die vrij gemakkelijk te overtreffen, voor nieuwe vrijwel niet behoudens maniakaal gedrag. Een positieve evaluatie dus.

Desondanks, het voelt toch wel een beetje als een offer. Van linkse automobilist zijn we in een rechtse automobilist veranderd, puur qua positie op de rijbaan dan. In dat opzicht doet de spiegel zijn werk dus wel goed. Maar juist de momenten dat de snelweg leeg is en je gemakkelijk met een hoger (legaal) gemiddelde kan rijden en de snelheid er dus toe doet, moet je om zuinig te rijden extra langzaam gaan omdat er vrijwel geen slipstream effect is. Inhalen van auto's die nog langzamer rijden⁷ wordt dan vanwege het snelheidsverschil (ondanks veelvuldig gebruik van de spiegels) bijkans gevaarlijk en in ieder geval bloedirritant voor de mensen achter je, daar geven we dus gas bij. Maar dan merk je dat je toch makkelijk weer op die hoger snelheid blijft hangen. Dat voelt toch natuurlijker. Als de auto nu zelf autonoom de route volgde was het prima (dan kan je onderweg de krant lezen), maar als actieve bestuurder moet je wel iets te doen hebben.

Dit absoluut niet representatieve experiment doet ons trouwens terugkeren naar de eerder verkondigde overtuiging van techno-optimisme. Als we het probleem willen oplossen dan moet dat via technologie. Een beetje gedragsverandering kan best, maar dat vraagt veel te veel zelfbeheersing om langdurig vol te houden. Pas als je goede prikkels inbouwt zal het natuurlijk gedrag worden. Een CO₂-prijs van 1 euro per kg is dan een stap in de goede richting, want daarmee kan de ellende teruggedraaid worden⁸. Dat moet trouwens toch nog wel beter kunnen. Elke gladiool kan CO₂-uit de lucht vangen, daar laten we ons toch niet door aftroeven?

John de Croon en Ype Wijnia zijn partner bij AssetResolutions B.V., een bedrijf dat ze samen hebben opgericht. Periodiek geven ze in deze column hun visie op een aspect van asset management. De columns staan gepubliceerd op de website van AssetResolutions, <http://www.assetresolutions.nl/nl/column>

⁷ Ja die zijn er, ongeacht de aangehouden snelheid. Je krijgt onmiddellijk medelijden met vrachtwagenchauffeurs die niet even gas bij kunnen geven.

⁸ In dat opzicht gaat het voorstel om de gasprijs verder te verhogen nog lang niet ver genoeg <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/klimaattafel-samsom-wie-geen-energie-bespaart-gaat-het-voelen-in-de-portemonnee-ba2f343f/>